

Δ΄ φάση

Δ΄ φάση: Ώρα για δράση!

Οδηγίες για τις δραστηριότητες της Δ' φάσης

Δ' φάση

Η Δ' φάση του προγράμματος προτείνει την υλοποίηση μιας δράσης από τους μαθητές σε συνεργασία με φορείς ή άτομα που μπορούν να τους βοηθήσουν. Όλα τα επίσημα κείμενα της Εκπαίδευσης για το Περιβάλλον και την Αειφορία δίνουν μεγάλη σημασία α) στην ανάπτυξη της ικανότητας των παιδιών για συνεργατική δράση και β) στην άσκηση τους στις δημοκρατικές διαδικασίες και τη συμμετοχή τους στις αποφάσεις που αφορούν τη ζωή τους, με τελικό στόχο την ενδυνάμωση τους, ώστε να αναλάβουν ενεργό ρόλο ως αυριανοί πολίτες.

Εξαιρετικά σημαντικά θεωρούμε:

- Το τι θα αποκομίσουν οι μαθητές από τη διαδικασία σχεδιασμού και υλοποίησης της δράσης τους.
- Τη συνεργασία με την υπόλοιπη σχολική κοινότητα, τον σύλλογο γονέων, την τοπική αυτοδιοίκηση της περιοχής σας, άλλους φορείς κυβερνητικούς και μη, που δραστηριοποιούνται στην περιοχή σας.

Κοινή δραστηριότητα στη Δ' φάση είναι η **Δραστηριότητα 4: Σχεδιάζουμε και υλοποιούμε τη δράση μας**. Οι μαθητές αναρτούν στο ψηφιακό μας δίκτυο την περιγραφή της δράσης τους, σύμφωνα με τη μορφή που προτείνεται στη δραστηριότητα.

Θα ήμασταν ιδιαίτερα χαρούμενοι βέβαια, αν επιλέξετε να σχεδιάσετε και υλοποιήσετε από κοινού μια δράση με κάποια άλλη σχολική ομάδα του δικτύου μας. Τέτοιες συνεργασίες αποτελούν για μας τον απώτερο στόχο του δικτύου.

Οι υπόλοιπες δραστηριότητες επιζητούν να εμπλουτίσουν τις εμπειρίες των μαθητών, να διευκολύνουν την επιλογή της δράσης τους, να προσφέρουν ευκαιρίες για ανάλυση και σχεδιασμό, κριτική σκέψη και συνεργασία.

Στο τέλος κάθε δραστηριότητας αφιερώστε λίγο χρόνο, για να συζητήσετε με τα παιδιά τι αποκόμισαν και πώς συνεργάστηκαν. Θα μας ενδιέφεραν τα σχόλιά σας ή γιατί όχι και η ανάρτησή τους, όπως και άλλες δραστηριότητες που υλοποιήσατε.

Προτεινόμενος χρόνος υλοποίησης: Φεβρουάριος, Μάρτιος, Απρίλιος και Μάιος.

Δραστηριότητα 1: Ενεργός πολίτης στη γειτονιά μου ...

Στόχος

Καθορισμός των βασικών θεμάτων-ζητημάτων που εντοπίστηκαν στη γειτονιά στο προηγούμενο χρονικό διάστημα.

Διαδικασία

Εργασία σε μικρές ομάδες και στην ολομέλεια με συζήτηση, επιχειρηματολογία, συγκερασμό α-

πόψεων και ψηφοφορία.

Λαμβάνοντας υπόψη τους χρονικούς περιορισμούς της λειτουργίας της ομάδας, προτείνουμε αυτή τη διαδικασία επιλογής **μιας** θεματικής περιοχής **ενός** ζητήματος για το οποίο θα δράσει η ομάδα.

Παραγόμενα

Η διατύπωση του γενικού πεδίου δράσης της ομάδας.

Δραστηριότητα 2. Δώστε φτερά στην ιδέα σας!

Στόχος

Να τονώσει τη δημιουργικότητα και τη συνεργασία.

Διαδικασία

Η πρόταση αυτή επιδιώκει να βοηθήσει τους μαθητές σας να εμπλουτίσουν με δημιουργικό τρόπο τις ιδέες τους για την αντιμετώπιση ενός κεντρικού ζητήματος στην περιοχή τους.

Φροντίστε να εξηγήσετε ότι οι καλές ιδέες μας μπορούν να εμπλουτιστούν από άλλους συμμαθητές τους και να γίνουν καλύτερες.

Αφήστε τα παιδιά να πάρουν πρωτοβουλίες στη διαδικασία, αλλά προσέξτε το τέλος της, όταν οι ιδέες θα πρέπει να καταγραφούν όσο το δυνατόν πιο ολοκληρωμένες μετά τον εμπλουτισμό τους.

Παραγόμενα

Λίστα εμπλουτισμένων ιδεών για δράση.

Δραστηριότητα 3. Ανάψτε το πράσινο φως στην ιδέα σας!

Στόχος

Προβληματισμός για την τελική επιλογή της πιο σημαντικής και πραγματοποιήσιμης πρότασης για δράση με δημοκρατικό και διασκεδαστικό τρόπο.

Διαδικασία

Η δραστηριότητα αυτή αποσκοπεί στο να σκεφτούν οι μαθητές, πριν αποφασίσουν για την δράση τους και να δώσουν προτεραιότητα στις ιδέες που παρουσιάζονται.

Να αναλογιστούν αν είναι σημαντικές και πραγματοποιήσιμες κατά τη γνώμη τους.

Αφήστε, ανάλογα με τις συνθήκες, να αποφασίσουν και να κατευθύνουν τη διαδικασία τα μέλη της ομάδας.

Φροντίστε την τελική ψηφοφορία σαν μια «τελετή λήξης των διαβουλεύσεων» σας για το τι δράση θα κάνετε.

Παραγόμενα

Φύλλα εργασίας, τελική απόφαση για τη δράση.

Κοινή δραστηριότητα

Δραστηριότητα 4. Σχεδιάζουμε και υλοποιούμε τη δράση μας

Στόχος

Ανάπτυξη της ικανότητας σχεδιασμού, συνεργασίας, δράσης, επικοινωνίας.

Διαδικασία

Βοηθήστε τους μαθητές σας να σχεδιάσουν και υλοποιήσουν μια μικρή δράση, που θα αποφασίσουν οι ίδιοι. Μην ξεχνάτε ότι πολλές φορές, πίσω από μια «ταπεινή» αλλά πραγματοποιήσιμη από τα παιδιά δράση, μέσω της ουσιαστικής τους συμμετοχής και της υποστήριξης των ενηλίκων, αποκαλύπτονται ικανότητες, γνώσεις, προβληματισμοί, αρχές και αξίες για τις οποίες η κοινωνία μας αγωνίζεται.

Βοηθήστε τους στην αναζήτηση συνεργασίας από φορείς ή άτομα. Προτρέψτε τους να αναλάβουν ρόλους, ευθύνες και να μη περιμένουν ο σχεδιασμός και η υλοποίηση να γίνει από άλλους. Φροντίστε για την τήρηση των δημοκρατικών διαδικασιών, τη συμμετοχή όλων και την υποστήριξη των πρωτοβουλιών τους.

Αν η προσπάθειά δεν φέρει τα αναμενόμενα αποτελέσματα, προσπαθήστε να μη θεωρηθεί ως αποτυχία. Εκμεταλλευτείτε την εκπαιδευτικά! Συζητήστε το γιατί, ζητήστε τους να κάνουν την αποτίμησή τους και επιβραβεύστε την προσπάθειά τους! Εφόσον το επιθυμείτε μπορείτε να υλοποιήσετε την επέκταση με τη δραστηριότητα 4.1.

Παραγόμενα

Κείμενα, φωτογραφίες, βίντεο, χαρτόνι εργασίας, νοητικός χάρτης, παρουσίαση. Αυτό που έχει σημασία είναι να παρουσιάσουν τι έκαναν, γιατί το έκαναν, τι σημασία είχε για τους ίδιους και για τους άλλους, με ποιους συνεργάστηκαν. Προτείνουμε να αναρτήσετε στη διαδικτυακή πλατφόρμα επικοινωνίας Edmodo συμπληρωμένο το “να μη ξεχάσω» μαζί με 2-3 φωτογραφίες ή ότι άλλο έχει παραχθεί.

Δραστηριότητα 4.1. Πίσω από τη δράση μας... οράματα και αξίες

Η δραστηριότητα αυτή μπορεί να λειτουργήσει ως επέκταση της κοινής δραστηριότητας «Σχεδιάζουμε και υλοποιούμε τη δράση μας».

Στόχος

Διασαφήνιση των προσωπικών αξιών των μαθητών και ανάλυση των αρχών που διέπουν την απόφασή τους για δράση.

Διαδικασία

Οι μαθητές σε ατμόσφαιρα αποδοχής και επικοινωνίας με τον εκπαιδευτικό στοχάζονται, αποτυπώνουν και συζητούν τις αξίες τους για τη ζωή. Στη συνέχεια αναλύουν τη δράση που επέλεξαν

να κάνουν, εντοπίζουν και αναδεικνύουν τα οράματα και τις αξίες που κρύβονται πίσω από τη συγκεκριμένη επιλογή.

Για τη συζήτηση σχετικά με τις αξίες μπορεί να χρησιμοποιηθούν τα παρακάτω:

Αξίες: Θεμελιώδεις πεποιθήσεις ενός ατόμου ή μιας ομάδας οι οποίες καθορίζουν τον τρόπο με τον οποίο ένα άτομο συμπεριφέρεται, λαμβάνει αποφάσεις, ενεργεί αλλά και αξιολογεί, ερμηνεύει άλλες πεποιθήσεις και συμπεριφορές. Τέτοιες μπορεί να είναι: οι **αισθητικές** αξίες (π.χ. ωραίο, άσχημο), **οικονομικές** αξίες (π.χ. κέρδος, αγοραστική δύναμη), **κοινωνικές** αξίες (π.χ. δημόσια υγεία, κοινωνική αλληλεγγύη, σεβασμός στις μελλοντικές γενιές), **επιστημονικές** (π.χ. ανάπτυξη της έρευνας, ανάπτυξη ικανοτήτων), **πολιτικές** (π.χ. ελευθερία, ισότητα, δημοκρατία), **ηθικές** (π.χ. αξιοπρέπεια, έκφραση της αλήθειας, σεβασμός της ζωής), **οικολογικές** αξίες (π.χ. οικολογική ισορροπία, ποικιλότητα μορφών ζωής).

Αξίες περιβαλλοντικής αειφορίας: **Εγγενής αξία** ή αυταξία των έμβιων όντων και των οικοσυστημάτων απλώς λόγω της ύπαρξης τους, αποδέσμευση του ανθρώπου από την αντίληψη για κυριαρχία του στην φύση. **Αλληλεγγύη**, κατανόηση του τρόπου με τον οποίο οι ενέργειες μας επηρεάζουν το περιβάλλον και τους άλλους ανθρώπους τώρα και στο μέλλον. **Κατανόηση της αξίας του οικοσυστήματος.**

Αξίες κοινωνικής αειφορίας: **Αποδοχή** των άλλων ως ίσων. **Ενσυναίσθηση.** Κατανόηση της ανάγκης για **συνεργασία** και **αλληλεγγύη**. Αναγνώριση και σεβασμός στην **διαφορετικότητα**. **Υπευθυνότητα, ανάληψη δράσης και ατομική συμμετοχή** για την επίλυση μ -

Παραγόμενα

Κείμενο για τις αξίες και αρχές που «υπηρετεί» η επιλογή της δράσης σας.

Δραστηριότητα 5. Διαδικτυακός... ενεργός πολίτης στην πόλη μου

Στόχος

Εξοικείωση των μαθητών με τις υπηρεσίες «έξυπνης πόλης».

Διαδικασία

Ένας ραγδαία αναπτυσσόμενος τρόπος επικοινωνίας των πολιτών με τους θεσμούς είναι η διαδικτυακή επικοινωνία. Ποτέ δε θα αντικαταστήσει τη φυσική παρουσία και δράση, αλλά πιστεύουμε πως θα χρησιμοποιείται όλο και περισσότερο στο μέλλον είτε στο πλαίσιο της διαβούλευσης των σχεδιασμών της διοίκησης είτε στην επικοινωνία των πολιτών με τους θεσμούς. Είναι σημαντικό να εξοικειώσουμε τους μαθητές μας και με αυτές τις διαδικασίες. Δείτε για παράδειγμα την ανοικτή διαβούλευση του Δήμου Παύλου Μελά για τη διαμόρφωση του Δημοτικού Σχεδιασμού Διαχείρισης Απορριμμάτων http://www.pavlosmelas.gr/index.php?option=com_content&task=view&id=3203&Itemid=999999

Παραγόμενα

Χρήση των υπηρεσιών έξυπνης πόλης, υποβολή ηλεκτρονικού αιτήματος και παρακολούθηση της εξέλιξής του.

Δραστηριότητα 6. Υπερασπιζόμαστε τα δικαιώματά μας!

Στόχος

Συζήτηση και προβληματισμός για τα δικαιώματα των παιδιών στην πόλη τους.

Διαδικασία

Δίνουμε τη δυνατότητα στους μαθητές μας να ερευνήσουν, να γνωρίσουν και να διεκδικήσουν τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους ως μελλοντικοί πολίτες. Τα συνοδεύουμε στο να μπορέσουν να υπερασπιστούν τα δικαιώματα τους στην ασφάλεια, στην υγεία, στη μόρφωση, στο δημόσιο χώρο, στο παιχνίδι, στον ελεύθερο χρόνο, στην ψυχαγωγία ... και να αναζητήσουν υποστηρικτικούς φορείς ή πολίτες. Επιλέγουν τον τρόπο που θα εκφραστούν αλλά και τους παραλήπτες των απόψεων και των αιτημάτων τους.

Παραγόμενα

Κείμενο, άρθρο, παρουσίαση.

Συχνά, οι Δήμοι επιδιώκουν την συμμετοχή των μαθητών σε διάφορες εκδηλώσεις στο τέλος της σχολικής χρονιάς (Παγκόσμια Ημέρα Περιβάλλοντος, Φεστιβάλ Παιδείας, GreenParty, Μαθητικό Περιβαλλοντικό Συνέδριο στη Θεσσαλονίκη κλπ). Μπορείτε να προετοιμαστείτε και να επιδιώξετε τη συμμετοχή σας σε τέτοιες εκδηλώσεις.

Δραστηριότητα 7. Ξεναγοί στη γειτονιά μας ...!

Στόχος

Η δραστηριότητα/δράση αυτή στο κλείσιμο του προγράμματος «Βιώσιμη Πόλη» σκοπό έχει να δώσει τον λόγο στους μαθητές, για να παρουσιάσουν με τη δική τους ματιά και με τον δικό τους λόγο την γειτονιά τους στους «άλλους» (γονείς, δημοτικοί σύμβουλοι, δημοσιογράφοι κλπ).

Διαδικασία

Η μέριμνα για μια πόλη που να είναι κατάλληλη για να ζουν παιδιά συνήθως γίνεται με την μεσολάβηση των ενηλίκων και σπανίως λαμβάνεται υπόψη η άποψη των ίδιων των παιδιών. Ωστόσο τα παιδιά, αν και δεν είναι ακόμη πολίτες, είναι κάτοικοι των πόλεων και πρέπει να βρεθούν τρόποι να εκφράσουν τη γνώμη τους με άμεσο τρόπο.

Η υλοποίησή της δράσης περιέχει όλα τα στοιχεία σχεδιασμού, προετοιμασίας και παρουσίασης και επιτρέπει τη συνολική αξιολόγηση του περιβάλλοντος στο οποίο ζουν τα παιδιά, ενώ παράλληλα η παρουσίαση των απόψεων των παιδιών θα δημιουργήσει σκέψεις και συναισθήματα στους ενήλικες που θα συμμετάσχουν στην ξενάγηση των παιδιών.

Βοηθήστε τα παιδιά στην οργάνωση της δράσης σύμφωνα με τις οδηγίες που τους δίνονται. Στο τέλος

της δραστηριότητας μην χάσετε την ευκαιρία να ακούσουν τα παιδιά την γνώμη των συμμετεχόντων και να συζητήσετε μαζί τους για την εμπειρία τους.

Παραγόμενα

Χάρτης μονοπατιού, τα κείμενα των παιδιών για την ξενάγηση στην γειτονιά τους, φωτογραφίες από την ξενάγηση, καταγραφή των σχολίων των συμμετεχόντων και της εμπειρίας των παιδιών.

Για την αποτύπωση όλων αυτών μπορεί να αξιοποιηθεί το παραγόμενο της κοινής δραστηριότητας της Β Φάσης, το μονοπάτι δηλαδή της γειτονιάς που δημιούργησαν τα παιδιά (χαρτόνι εργασίας ή ψηφιακό μονοπάτι με την χρήση της εφαρμογής Thinglink ή Meograph ή των χαρτών Google.

Καλή επιτυχία!

